

Az I. világháborús emlékmű története

Az 1917. évi VIII. törvénycikkrendelkezik arról, hogy „a világháborúban részt vett, illetve elesett hősök emlékét méltó módon, az adott községek anyagi erejüknek megfelelően ápolják, örökítsék meg.” A háború alatt erre kevés lehetőség volt, de a bethleni konszolidáció idején országsszerte megindult az emlékműállítás, Vas megyében is. Az első híradást - arról, hogy Nagysimonyiban emlékművet óhajtanak állítani - a Kemenesalja című újságban olvashatták az emberek 1924. február 4-én. „A Nagysimonyi Polgári Olvasókör a kezdeményezője annak, hogy a községből elesett hősök nevei megörökíttessenek. Ezért az olvasókör 1924. március 2-án a nagyvendéglőben zártkörű táncmulatságot szervez és rendez, melynek jövedelmét a községben felállítandó emlékoszlop javára adja!” A kezdeményezés a község lakóitól, mint a „Polgári Olvasókör” tagjaitól indult el.

1924 májusában Nagysimonyiban az összes egyesület bevonásával és közreműködésével az Önkéntes Tűzoltóegylet kötelékében a felállítandó hősi emlékoszlop céljára emlékünnepelet és táncmulatságot szerveztek. A rendezvény sikeréről örömmel tudósított az újság: „A Tűzoltóegylet és Nőegylet eme ünnepélye erkölcsileg és anyagilag fényesen sikerült”. Közölték mindazok nevét, akik adományoztak a célra. A lényeg: hatmillió koronát tett ki az összeg.

A képviselőtestület 1924. november 18-ai ülésén Nagy Sándor bíró vezetésével a „hősök emlékalapja segélyezése” tárgyában tanácskozott. Szabó István körjegyző ismertette a következőket: „... az Önkéntes Tűzoltóegylet mozgalmat indított a világháborúban elesett hősök emlékének maradandó megörökítése iránt és már meglehetősen kis alapot hozott e célra össze. Az alap kezelését és az emlékmű felállítását bizottságra bízta.” A képviselőtestület tagjai kissé bánták, hogy e nemes mozgalom nem tőlük indult el, de biztosították támogatásukról a szervezőket. A határozatban rögzítették, hogy a „testület örömmel és készséggel megszavazza az emlék céljaira kettőszáz aranykorona segélyt egyszerre és mindenkorra.”

(Ez a bíró évi fizetésének háromszorosa volt.)

A képviselőtestület 1925. május 25-ei ülésén a szervezőket támogatta azzal a határozatával, miszerint „az önkéntes tűzoltók mulatsága alkalmával kimért bor utáni fogyasztási adó bevitelét mellőzi, mivel ezáltal is kíván a tűzoltóságon segíteni.” Így az adót az alap céljaira tudták a szervezők befizetni.

66 elesett nevét jegyezték fel. (A községből 218 férfit hívtak be katonának. Özvegy 16, hadiárva 19 volt.) Az emlékbizottság az emlékmű költségeivel kapcsolatosan kérte a képviselőtestület segítségét. A testület 1926. március 27-én rendkívüli gyűlést tartott, megtárgyalták az emlékművel kapcsolatos többletköltséget, amelyre az emlékműbizottságnak nincs fedezete, s úgy határozott, hogy a költségek fedezésére hitelt folyósít.

Az ünnepélyes avatás 1926. július 4-én volt. Az eseményekről a Kemenesalja újság tudósított. Megtudhatjuk, hogy az emlékmű 67 hős emlékét őrzi, az időjárással kapcsolatosan azt, hogy „a déli, hatalmas felhőszakadás dacára impozáns ünneplő tömeg jött össze ...”

„...Az ünnepségen részt vett Pósfai Gusztáv járási főszolgabíró is, valamint Vass Viktor Szombathelyen született fővárosi szobrász...” (Az ő terve alapján készült az emlékmű, a kivitelezését a szombathelyi Hudetz József vállalta.)

Az emlékmű anyaga szentmargitbányai terméskő.

Az emlékművet kerítés veszi körül, benne virágok.

Az emlékmű elülső oldalán álló felirat:

**AZ 1914-1918 VILÁGHÁBORÚBAN A HAZÁÉRT HŐSI HALÁLT HALT FIAINK
EMLÉKÉNEK.**

Nagysimonyi, 2006. február 7-én

Szlama József polgármester

Az I. Világháborús Emlékmű 2006. év márciusában

Fotó: Szabó László